

Sámi joatkkaskuvla ja boazodoalloskuvla

Rektor Mathis Persen Bongo 16.8.2021

Rektora sáhkavuorru Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla bargiide

Buorre idit buohkaide ja bures bohtin ođđa skuvlajahkái!

Mun háliidan sávvat bures bohtima buohkaide geat barget Sámi joatkkaskuvllas ja boazodoalloskuvllas, sihke sidjiide geat leat juo bargan min skuvllas, ja maid sidjiide geat dál leat ođđa bargit. Háliidan sávvat bures bohtima ođđa skuvlajahkái skuvlla oahpaheddjiide, jođiheddjiide ja oahppoinspektevrii/ kursainspektevrii, hálddahussii, IT-ossodahkii, Viessohoiddárii, bassiide, kantiinabargiide, PPT:i, Suodjalusbálvalussii, girjerádjosii, ja stivrajodiheddji ja ovttadatjodiheddji/stivračállái. Buohkat dii lehpit dehálaččat nu ahte bargit ja oahppit dán skuvllas sáhttet lihkestuvvat.

Nu go diehtibehtet, de lea mun maid ođđa bargi dáppe ja nu leat ge mus veahá beaivve lottit čovvjis, nu go sihkkarit eará ođđa bargiin. Mu namma lea Bonggu Mahte, Mathis Persen Bongo ja lean ođđa rektor Sámi joatkkaskuvllas ja boazodoalloskuvllas.

Otne leat mii nu lihkolaččat go Sámi joatkkaskuvllaid stivrajodiheddji lea maid dáppe, ja son čuovvu min skuvlaálggaheami dán vahkku. Ovdal go mun doalan sáhkavuoru, de háliidan ahte stivrajodiheddji Ingrid Hernes dadjá moadde sáni.

Lea ge buorre stivrajodiheddji!

Ingrid Hernes

Velkommen til nytt skoleår til alle ansatte.

Jeg har gleden av å presentere dere for skolens nye rektor, Mathis Persen Bongo.

Mange av dere kjenner han fra før, og mange har allerede blitt kjent med han på skolen de siste par ukene. Til Mathis vil jeg si, du kommer til en særdeles veldrevet skole og svært dyktige medarbeidere. Jeg er imponert over hva skolen med sine folk har prestert gjennom den tida jeg har vært styreleder.

Usedvanlig mange har bygd kompetanse de siste årene, kollegiet har i fellesskap lagt til rette for at det har latt seg gjøre. Du overtar en skole som gjennom mange år har hatt gode faglige resultater og svært høy gjennomføringsgrad. De fleste elevene har valgt samisk som førstespråk, 96 eller 98 %. Jeg opplever et kollegium og en ledergruppe som er dedikert til sine oppgaver og har eleven og mennesket i sentrum.

Til personalet vil jeg si: Dere har fått en rektor med godt omdømme fra alle steder han har vært ansatt, han er faglig dyktig, jovial og bryr seg om sine medmennesker. Han har bred og allsidig erfaring innen det samiske utdanningssystemet med undervisningspraksis både fra videregående skole og høyere utdanning. Det har alltid vært store søkertall til de utdanningene han har vært leder for. Han kjenner både den teoretiske og praktiske delen av fagene i VGS, og har gjennom sin bakgrunn fra reindrift et utvidet perspektiv på den samiske dimensjonen. Pedagogisk entreprenørskap og innovasjon har vært sentralt i han yrkeskarriere. Han har hovedfag i yrkespedagogikk og holder nå på å ferdigstille sin doktorgrad i yrkespedagogikk/ pedagogikk. I tillegg til sin pedagogiske bakgrunn er han utdannet IT ingeniør og har også utdanning innen økonomisk administrativ ledelse.

Som styreleder er jeg svært godt fornøyd med at han tidligere har hatt erfaring fra byggeprosess for skolebygg. Det lover godt for den fasen av byggeaktivitet som nå skal videreføres mot ny skole. Mathis har høye forventninger både til seg selv og andre og er svært opptatt av å skape en god skole både for elevene og personalet. Jeg vil ønske dere lykke til med ny rektor. Han vil helt sikkert i starten ha behov for hjelp og støtte fra dere, ta godt i mot ham!

Mathis, du går inn i en ny rolle innen utdanningssystemet. Du skal lede og vise vei for elever med sine foreldre, lærere, ledergruppen og administrativt personale innen økonomi, IKT, arkiv, vaktmester, renholdere, kantine, mfl. Jeg ønsker deg alt godt og lykke til med utfordringene du har foran deg!

Takk for meg!

Giitu Ingrid!

Mun háliidan veahá iežan birra mitalit. Mun lean boazodoalus bajásšaddan ja lean ain mielde doaimmain mat gullet dohko. Juste dát vuolggasadji lea ge hábmen mu válljejuim oahpuid ja bargguid hárrái. Mun lean dál loahpaheami doavttergráda – “movt sáhtta heivehit alit oahpahusa boazovázzide geat eai sáhte oassálastit oahpuin Campusis”.

Mus lea váldofága/dehe mastergráda fidnopedagogihkas, lean IT-inšenevra ja lean maid čađahan jođiheami, innovašuvdnajođiheami, stivraovdáneami ja servodatovddasvástádusa oahpu. Dáid oahpuid lean atnán vuodđun iežan ovddeš barggus Sámi allaskuvllas.

Mus čuožžilii hui áigá eallimis hállu bargat oahpahusaiguin mat gusket sámi nuoraide, sámi álbmogii ja sámi servodahkii, ja dát lea leamašan hui somás ja miellagiddevaš bargu, maid dáppe áiggun joatkit viidáseappot. Nu lean ge beassan lunddolaččat atnit árbevirolaš máhtu vuolggasadjin oahpahusain, dutkamis ja iešguđet eará doaimmain sámi servodaga ovddas, ja sámi jurddašan- ja oahpahanvuohki lea leamaš guovddážis buot mu doaimmain.

Nu sáhtta ge lohkat ahte sámi ja eamiálbmot máhttu lea stivren mu välljejumiid, oahpuid, dutkama ja bargguid.

Árbevirolaš máhttu, sáme giella ja sámi kultuvra lea dehálaš maid dan dáfus go mii leat dohkkehuvvon WINHEC, álgoálbmot ásahussan.

Jus galgga iežan jođihanvuogi čilget, de lea mus distribuerejeaddji lahkoneapmi jođiheapmái ja bargguide. Dat mearkaša ahte mus lea oasálasten ja delegeren bargovuohki gos ovttasbargu gaskal jođiheaddji ja bargit lea guovddážis, ja ahte sihke bargit ja barggut leat dásseedit guovddážis ja leat dehálaččat. Mu bargovuohki lea neavvut ii ge stivret.

Mus lea dynámalaš jurddašanvuohki - mas jurddašan ahte áššiide ii leat dušše okta čoavddus, muhto sáhttet leat mánga, ja de šaddá ge mu filosofijja ahte jus *okta ukša giddana, de dávjá nubbi rahppasa, dahje nu ođđa čoavddus ilbmá.*

Mun lean vuoiggalaš ja luohtehahtti ja dat mii illudahte mu eanemus lea ahte sihke oahppit ja bargit lihkestuvvet iežaset doaimmain. Danne háliidan mun ahte buohkat ožžot vejolašvuoda ovdánit iežaset surggiin, ja dát galgá ge dahkat ahte min ásahusa ovdána ja šaddá innovatiiva.

Munnje lea ovttasbargu dehálaš ja sávan ahte mii buohkat ovttasbargat nu ahte oahppit ožžot dan buot buoremus oahppofálaldaga. Dasto lea dehálaš ahte mii respekteret nubbi nuppi ja ahte mis lea oadjebasvuohka barggus ja buot bargiid ektui. Mun lean álo beroštan smiehttat heivvolaš pedagogalaš vuolggasaji ieš guđet oahppan dilálašvuodain, ja ahte dát

galggašii stivret min oahpahan válljejumiid. Juste pedagogalaš vuolggasadji stivre ge min lihkostuvvama oahpaheamis.

Ja mun lean dál beassan vásihit ahte min skuvllas leat oahput maid vuolggasadji lea árbevirolaš máhttu - nu go duodji ja boazodoallu gitta oahpuide maid vuodđun lea oahppat teknologiiija čađa, nu go E-sporta. Buot min oahpuid šaddá munnje hui miellagiddevaš čuovvut ja jođihit viidáseappot.

Dasto mii diehtit fágaođastumi oktavuodas ja boahtteáiggi skuvlla jurddašeami oktavuodas ahte teknologiiija ja digitála máhttu lea dehálaš, ja dán galgá min skuvla nai čuovvut. Dál koronaáiggi leat beassan vásihit man mávssolaččat leat teknologalaš čovdosat, ja digitála gelbbolašvuolta go galgá oahpahit eará sajis go skuvllas. Nie maid šaddá neahttaoahpahusa dehálaš máhttit. Dál lea vejolaš viežžat máhtu neahta bokte, ja nu hukset alcces gelbbolašvuoda ieš guđet neahttaoahpahusaid bokte mat fallojuvvojit riikkaidgaskasaččat. Dáid máhtuid dárbbasit maid go dál galgat ovdánahttit neahttaoahpahusfálaldaga strategiija.

Neahttaoahpahus dáhkka vejolažžan olahit eará álgoálbmogiid iežamet oahppofálaldagaiguin.

Dála skuvla ii leat dušše skuvla, mii birge ieš okto bargiiguin ja ohppiiguin mat leat skuvllas. Servodat rievdá jođáneappot go dan máid skuvla dábálaččat nagoda čuovvut, dán fertet mii atnit muittus. Danin Mii dárbbasit čehppodaga mii lea servodagas, ja, danne lea dehálaš hukset lagas oktavuoda iešguđetlágan servodataktevrraiguin - Lea dehálaš ovttasbargat Sámi joatkkaskuvllain Kárášjogas, eará oahppoásahusaiguin, fitnodagaiguin, ásahusaiguin, organisašuvnnaiguin, ja mođui árbevirolašmáhtu resursaolbmiguin. Mii dárbbasit sin čehppodagaid ja dárbbasit dákkár jurdaga mielde ráhkkanahhttit min ohppiid boahttevaš doaimmaide.

Mii geat addit oahpahusa sámi nuoraide ja álgoálbmot nuoraide, mis lea erenomáš ovddasvástádus váikkuhit sámi searvevuhtii, riikkarájiid rastá, ja váikkuhit ahte sámi identitehta, mii rasttida sihke árbevirolaš máhtu ja skuvlamáhtu, čalmmustahttojuvvo bures, ja adno dehálažžan.

Mis lea ovddasvástádus fievrredit ja atnit sámi árvvuid ja sealluhit ja ovdánahttit sámi kultuvrra ja giela, ja nu ovdánahttit sámi servodaga iežamet premissaid vuodul. Danne go sámeigiella lea nu dehálaš, de lea

mávssolaš ahte eambbosat ohppet sámegeiela ja váldet dan atnui oahpahasas.

Mii geat bargat dáppe Sámi joatkkaskuvllas ja boazodoalloskuvllas, mis lea oktasaš mihttu ahte min oahppit daid jagiid go leat dáppe min skuvllas ovdánahttet iežaset máhtu, gálggaid ja guottuid. Danne go dát addet sidjiide bures birgejumi eallimis, ja iešguđet bargguin ja oktavuodain servodagas.

Mii fertet váikkuhit ahte oahppit vásihit buriid oahppanproseassaid gos mis buohkain lea lagas čuovvoleapmi, čielga jodiheapmi ja neavvun juohke dásis.

Mis lea maid ovddasvástádus lámčit buriid oktavuodaid sihke ohppiid ja bargiid gaskka, ohppiid ja ohppiid gaskka, ja skuvlla ja váhnemiid/vahneovddasdeddjit gaskka.

Guovddážis min barggus lea oahppan, dasto lea dehálaš hábmet ohppiid persovnnalašvuoda, láhttenvuogi ja morála, ja ahte buohkat besset loaktit skuvllas ja barggus.

Danne fertejit oahpaheaddjit heivehit oahpahasaid nu ahte oahppit besset vásihit iešguđetlágan oahppandilálašvuodaid maid vuodul besset leat aktiivvalaččat, sáhkkít ja inkluderejeaddjit.

Mus leat stuora vuordámušat dasa ahte mii buohkat leat mielde hukseme buori skuvlla mas loaktin, kreativitehta ja oadjebasvuohhta leat guovddážis. Mun bijan HMS barggu hui guovddážii nu ahte šaddá buorre bargobiras ja nu eastadit unohasvuodaid mat sáhttet čuožžilit. Dehálaš oassi lea ahte mii čoavdit áššiid lágaid ja njuolggadusaid mielde.

Mun oainnán ahte mis lea stuora vejolašvuohhta ovdánahttit dán skuvlla boahteáiggeskuvlan danne go skuvlla bargiin lea alla ja iešguđetlágan máhttu, maid sámi servodat dárbbasa boahteáiggis.

mu višuvdna lea ovdánahttit boahteáiggi skuvlla mii lea heivehuvvon boahteáiggi sámi nuoraide ja servodahkii.

Ja go Sámi joatkkaskuvllaid stivrra lahtuin lea nu alla gelbbolašvuohhta ja vásáhus sihke árbevirolaš máhtus ja dieđalaš máhtus, de dákkár višuvdna lea čađahahtii

Giitu!